

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 Tarih ve 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 6.9.1983 Tarih ve 81 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 23.2.1985 Sayı : 18675)

Kanun No.
3153

Kabul Tarihi
14 . 2 . 1985

MADDE 1. — 507 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirmiştir.

Derneğin tanımı ve üst kuruluşları

Madde 1. — Esnaf ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak amacıyla kurulan kamu kurumu niteliğinde tüzelkişiliğe sahip meslek kuruluşlarına Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği denir.

Derneğin üst kuruluşu olan birlikler, federasyonlar ve konfederasyon kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

MADDE 2. — 507 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Derneğe kayıt

Madde 5. — Esnaf ve Sanatkâr siciline kayıtlı esnaf ve küçük sanatkârlar çalışma bölgesi içindeki ilgili derneğe kayıt olmak zorundadırlar. Kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyenler, sicile kayıt tarihinden geçerli olmak üzere doğrudan doğruya kaydedilirler.

Esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıtlı olanlar, ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kaydedilemezler; ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kayıtlı bulunanlar ise, esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıt edilemezler.

MADDE 3. — 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Belirleme koordinasyon kurulu ve anlaşmazlıkları çözümlene komiteleri

Madde 6. — Esnaf ve küçük sanatkâr kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve küçük sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayırımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararnamesini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Sanayi ve Ticaret, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik ve Spor ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğünün birer temsilcisinden oluşan «Esnaf ve Küçük Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu» kurulmuştur. Kurul çalışmalarında Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun görüşlerini alır.

Kurulun Sekreterlik görevi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yürütülür.

Kurulun çalışma esasları bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna tabi dernekler arasında veya bu dernekler ile 5590 sayılı Kanuna tabi odalar arasında üye kayıt zorunluğu bakımından çıkacak anlaşmazlıkları çözümlmek üzere il ve ilçelerde üçer kişiden oluşan komiteler kurulur.

Bu Komiteler;

a) İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunan illerde bu müdürlerin, İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunmayan illerde ise valinin görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarının temsilcisi ile esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliğinin temsilcisinden oluşur.

b) İlçelerde mülki amirin başkanlığında ilgili dernek ve odaların birer temsilcisinden kurulur.

Komite kararlarına ilgililer tarafından 10 gün içinde yetkili asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

Kesinleşen mahkeme kararı üzerine ilgili sicil memurlukları kayıtlarında gerekli işlemi yapmak zorundadırlar.

MADDE 4. — 507 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

a) Yargı gözetiminde Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.

b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.

l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin mesleki faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.

m) Yönetim kurulu üyelerine toplantılar için verilecek huzur hakkı ile, yönetim kurulu başkan ve başkanvekilleri ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.

MADDE 5. — 507 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin başlığı «Genel Kurulun teşekkülü ve toplantıları» olarak, birinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel kurul derneğe kayıtlı üyelere kurulur, genel kurul iki yılda bir defa ilan edilen yer ve zamanda toplanır.

MADDE 6. — 507 sayılı Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Toplantıya çağrı ve çoğunluk

Madde 14. — Genel Kurul toplantısı en az onbeş gün önce mahallinde çıkan günlük gazete ile bir defa ilan olunur. Günlük gazete çıkmayan yerlerde gelenek ve teamüle göre ilan yapılır ve durum bir tutanakla tespit olunur. İlanda toplantının yeri, günü, saati, gündemi de belli edilir.

Toplantının açılabilmesi için toplantı tarihinden en az iki ay önceden yönetim kurulu kararıyla derneğe kayıtları yapılmış olan üyelerin yarısından bir fazlasının toplantıya katılması şarttır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanmadığı takdirde toplantı bir ayı geçmemek üzere ileri bir tarihe bırakılır ve durum iki üye ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi tarafından düzenlenecek bir tutanak ile tespit olunur.

İlk toplantı ilanında ikinci toplantının yeri, günü, saati belirtilmiş ise yeniden ilan yapılmaz. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak toplantıya katılanlar sayısı, dernek organlarının asıl ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Genel Kurullarda kararlar toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile alınır.

MADDE 7. — 507 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi,

MADDE 8. — 507 sayılı Kanununun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim Kurulu

Madde 20. — Yönetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Yönetim Kurulu üye sayısı, 1 000'den az üyeli derneklerde beş, 1 000 - 2 000 üyesi olan derneklerde yedi, 2 000'den fazla üyesi olan derneklerde ise dokuz kişidir. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir başkanvekili seçer.

Derneğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır;

Derneği yönetim kurulu başkan veya başkanvekili ile dernek genel sekreterinin ortak imzası bağlar.

Yönetim Kurulu asıl üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler, yeni üye ilk toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim Kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, dernek il birliğince görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapıluncaya kadar yönetilir;

Dernek Yönetim Kuruluna seçilebilmek için :

a) Okur yazar olmak,

b) Derneğin faaliyet alanında en az üç yıl bilfiil çalışmış olmak ve en az altı aydan beri derneğin kayıtlı üyesi bulunmak,

c) Ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti kötüye kullanma, yalan yere yemin ve yalan yere şahadet ve kaçakçılık suçlarından biri ile mahkûm olmamak,

d) Seçim sırasında meslek veya sanattan men edilmemiş olmak,

Şarttır.

MADDE 9. — 507 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim Kurulu toplantı ve kararları

Madde 23. — Yönetim Kurulu, başkanının veya üyelerinin çoğunluğunun çağrısı ya da denetim kurulunun çoğunluğu kararıyla görülecek lüzum üzerine her zaman ve en az ayda bir defa kendiliğinden toplanır.

Yönetim Kurulu üye tamsayısının yarıdan bir fazlası ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Önceden bildirilen ve kabul edilen bir mazerete dayanmaksızın üst üste üç toplantıya gelmeyen veya altı ay içinde yapılan toplantıların yarısından fazlasına mazeretli veya mazeretsiz olarak katılmayanlar Yönetim Kurulundan çekilmiş sayılır ve yerine yedek üye getirilir.

MADDE 10. — 507 sayılı Kanununun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Denetim Kurulu

Madde 26. — Denetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç üyeden oluşur. Ayrıca üç yedek üye seçilir.

Denetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Denetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerinin tamamının görevden ayrılması halinde ilk seçime kadar il Birliğince bir denetçi atanır.

MADDE 11. — 507 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kayıt ücreti, yıllık aidat ve düzenlenecek belge ve hizmet karşılıkları

Madde 37. — Üyenin derneğe kaydı sırasında ödemek zorunda olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat 1 200 liradan az 10 000 liradan fazla olamaz.

Derneklerin düzenledikleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin miktar ve oranı, maktu olanlarda 1 000 liradan; nispi olanlarda ise tutarı 20 000 lirayı geçmemek üzere binde ondan fazla olamaz.

Bu miktarlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, yıllık aidat Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı kayıt ücreti ve aidatın bir mislini geçemez.

MADDE 12. — 507 sayılı Kanunun 40 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fesih

Madde 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur;

- a) Üye mevcudunun Kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen asgarî miktardan aşağıya düşmesi,
- b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yapılacak uyarıya rağmen iki ay içinde genel kurul toplanarak ıslah edilmemesi,
- c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tespit edilecek yıllık zorunlu giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlayamaması ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânı bulunamaması,
- d) Derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bazılarında mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrılırları dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevcudun müsâkil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması.

Dernekler yukarıda yazılı sebeplerle Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince fesholunur.

MADDE 13. — 507 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Organlar

Madde 46. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliğinin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul,
- b) Başkanlar Meclisi,
- c) Yönetim Kurulu,
- d) Denetim Kurulu,
- e) Disiplin Kurulu.

MADDE 14. — 507 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel Kurul

Madde 47. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği genel kurulu, birliğe bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile birliğin organlarına dahil üyelerden oluşur.

MADDE 15. — 507 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.

b) Yargı gözetiminde denetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.

l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.

m) Yönetim Kurulu üyeleriyle başkanlar meclisine katılacaklara toplantılar için verilecek huzur hakkı ve yönetim kurulu başkanı ve başkanvekilleri ile denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti ve merkez dışında genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zarurî masrafları tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.

MADDE 16. — 507 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen «yılda bir defa» deyişimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 17. — 507 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim, Denetim ve Disiplin kurullarının üyelerinin ve yedeklerinin seçimleri,

MADDE 18. — 507 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim Kurulu

Madde 54. — Birlik yönetim kurulu genel kurul üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Dernek sayısı otuzdan az olan birliklerde yedi, otuzdan fazla olanlarda ise dokuz kişilik yönetim kurulu üyesi ve aynı sayıda yedek üye seçilir.

Yönetim Kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan, iki başkanvekili seçer.

Birliğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Birliği, yönetim kurulu başkanı veya başkanvekili ile birlik genel sekreterinin müşterek imzaları bağlar.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler. Yeni üye ilk toplantıya çağılır, çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde birlik, konfederasyonca birlik genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapıluncaya kadar yönetilir.

MADDE 19. — 507 sayılı Kanununun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Denetim Kurulu

Madde 58. — Denetim Kurulu, genel kurul üyeleri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek denetçi seçilir. Denetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.

MADDE 20. — 507 sayılı Kanununun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birlik Disiplin Kurulu

Madde 63. — Birlik disiplin kurulu, yargı gözetiminde genel kurul üyeleri arasından iki yıl için seçilecek beş üyeden oluşur. Ayrıca beş yedek üye seçilir.

Disiplin Kurulunun sekreterlik işleri birlikçe yürütülür.

Birlik Disiplin Kurulu; Birlik organlarındaki görevliler ile birliğe bağlı derneklerin üyeleri hakkında 30 uncu maddede yazılı disiplin cezalarını vermeye yetkilidir. Ancak disiplin kurulunca verilen sürekli çıkarma cezasının yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince onanması şarttır.

Yapılacak disiplin soruşturmasında isnat olunan eylem ve davranışların ilgililere yazılı olarak bildirilmesi, savunma istenmesi ve savunma için en az on günlük süre tanınması zorunludur.

Disiplin kurulları kendilerine intikal eden ihbar ve şikâyetleri en çok bir ay içinde soruşturmaya başlar ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırır.

Disiplin kurulunca verilen cezalar on gün içinde ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir. İlgililerce bu karara karşı tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

MADDE 21. — 507 sayılı Kanununun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Genel Kurul

Madde 70. — Genel Kurul, federasyona bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile federasyon organları üyelerinden oluşur.

MADDE 22. — 507 sayılı Kanununun 71 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (j) ve (k) fıkraları eklenmiştir.

a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asıl ve yekel üyelerininin seçimi;

b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yekel üyelerininin seçimi.

j) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştiğal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.

k) Yönetim Kurulu ve genel kurul üyelerine katılacakları toplantılar için verilecek huzur hakkı ile yönetim kurulu Başkanı ve başkanvekilleri ile Denetim Kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti, merkez dışından genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zorunlu giderleri tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez;

Dernek temsilcilerinin genel kurula katılma giderleri kuruluşlarca karşılanır.

MADDE 23. — 507 sayılı Kanununun 72 nci maddesinde geçen «yılda bir defa» deyimi, «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 24. — 507 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim kurulları üyelerinin ve yekelülerininin seçimi,

MADDE 25. — 507 sayılı Kanununun 85 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Denetim Kurulu

Madde 85. — Denetim Kurulu, genel kurul üyeleri arasından, iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yekel denetçi seçilir. Kurul kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asıl ve yekel denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.

MADDE 26. — 507 sayılı Kanununun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 92. — Konfederasyon genel kurulu, birlik ve federasyonların yönetim kurulu üyelerinden ve Konfederasyon organlarına dahil üyelerden oluşur.

MADDE 27. — 507 sayılı Kanununun 94 üncü maddesinin (ı) ve (i) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- ı) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asıl ve yedeklerinin seçimi.
- i) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yedeklerinin seçimi.

MADDE 28. — 507 sayılı Kanununun 99 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetim Kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarısından aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde seçimler yapılmaya kadar Konfederasyon, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca Konfederasyon genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek 3 kişilik bir kurul tarafından yönetilir.

MADDE 29. — 507 sayılı Kanununun 107 nci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- a) Birlik ve federasyonların kayıt ücreti ve katılma payı.

MADDE 30. — 507 sayılı Kanununun 109 uncu maddesine (j) ve (k) bentleri eklenmiştir.

- j) Gelir gider defteri,
- k) Kasa defteri.

MADDE 31. — 507 sayılı Kanununun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Teftiş ve denetim

Madde 111. — Bu Kanuna göre kurulan derneklerle üst kuruluşları Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimine tabidir. Bu teftiş ve denetim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişlerince yapılır.

Dernekler veya üst kuruluşun ilgili memur ve hizmetlileri ile organlarında görevli üyeleri, kuruluşa ait her türlü evrak, defter ve kayıtları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişlerine ilk talepleri üzerine göstermeye veya vermeye, para ve diğer varlıkların sayılmasına müsaade etmeye, teftiş ve incelemeleri için yardımda bulunmaya ve bu amaçla uygun bir yer tahsis etmeye mecburdurlar.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişleri, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen veya 112 nci maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan, görev başında kalması, teftiş, denetim ve soruşturmanın yapılmasını engelleyici nitelikte görülen dernek ve üst kuruluşların memur ve hizmetlilerini doğrudan doğruya, organlarda görevliler ise yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince görevden uzaklaştırabilirler. Görevden uzaklaştırma sonucu Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca, ilgili dernek ve üst kuruluşa derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında takipsizlik veya beraat kararlarının verilmesi yahut haklarında kamu davasının düşmesi veya ortadan kaldırılması halinde, bu kimseler tekrar görevlerine dönerler ve bunların görevden uzak kaldıkları devreye ait ücretleri mensup oldukları kuruluşlarca tam olarak ödenir. Teftiş ve denetim sonunda suçlu görülenler hakkında düzenlenen soruşturma evrakınının müfettiş tarafından o yerin Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca davada müdahil sıfatını kazanır.

MADDE 32. — 507 sayılı Kanununun beşinci bölümünün başlığı «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» olarak ve bu Kanununun 114 üncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sicil

Madde 114. — Esnaf ve küçük sanatkârların sicillerinin, sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayımlanması amacı ile her il merkezinde ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemeleri nezdinde o ili kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak üzere, bir «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» kurulur.

Sicil işlemleri ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesinin gözetimi altında Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan sicil memuru tarafından yönetilir.

Türk Ticaret Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan Ticaret Siciline ilişkin 26 - 40 ıncı maddeleri hükümleri «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» hakkında da uygulanır.

MADDE 33. — 507 sayılı Kanunun 118 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yönetmelik ve sicil gazetesi

Madde 118. — Sicil işlemlerinin nasıl yürütüleceği, defter ve kayıtların nasıl ve ne şekilde tutulacağı, sicilin gözetimi ve denetimi, sicil memurlarının kararlarına karşı itiraz yolları, sicil memurunun nitelikleri, sorumluluğu, vereceği teminatın nitelik ve miktarı, hangi hususların tescil ve ilan edileceği bir yönetmelikle düzenlenir.

Sicile kayıtlı olan ve ilanı gereken hususlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetimi altında Ankara'da Konfederasyon tarafından çıkarılacak «Türkiye Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesi» nde yayınlanır.

Gazetenin çıkarılması ve idare şekli, giderlerinin karşılanması, gelirlerinin tahsili, ilan tarifesi, kayıtlarının tutulması, muhasebe ve muamelat işlemlerinin yürütülme esas ve şekilleri bir yönetmelikle tespit olunur.

MADDE 34. — 507 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sicile kayıt mecburiyeti

Madde 119. — Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve küçük sanatkârlar, yanlarında çalışanlar hariç, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren (30) gün içinde yönetmelikle belirtilen ve sicile geçmesi gereken hususlar ile durumlarında meydana gelen değişiklikleri, aynı süre içinde bağlı buldukları sicile tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdürler.

Tescili gerektiren olay veya işlemlerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicildeki kayıt kısmen veya tamamen silinir.

Esnaf ve küçük sanatkârların mesleki faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili derneğe kaydedilmeleri için, sicile kayıtları şarttır.

MADDE 35. — 507 sayılı Kanunun 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kayıt ve tescil harcı

Madde 120. — Esnaf ve küçük sanatkârın sicile kayıt ve tescil harçlarının tutarı 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun «Ticaret Sicili Harçları» hükümlerine göre hesap edilecek harcın yarısıdır.

MADDE 36. — Bu Kanun ile değiştirilen 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen yönetmelik 6 ay içinde, 118 inci maddesindeki yönetmelikler ise bir yıl içinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılır.

MADDE 37. — 507 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

Yasaklar

EK MADDE 1. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyon, kuruluş amaçları dışında faaliyet gösteremezler, kendileri ve kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı yapamaz, gösteri yürüyüşü düzenleyemezler, siyasetle uğraşamazlar; siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler, siyasi partilere maddî yardım yapamazlar, onlarla siyasi ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar, milletvekili ve mahallî idarelerin seçimlerinde belli adayları destekleyemezler.

Organların görevden uzaklaştırılması ve görevlerine son verilmesi

EK MADDE 2. — Ek 1 inci maddede belirtilen yasaklamalara uymayan dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonun sorumlu organlarının görevine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine Adalet Bakanlığının, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifine dayanarak veya doğrudan doğruya isteği uyarınca bu kuruluşların buldukları yer Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesince karar verilir. Yargılama basit usule göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevine son verilen organların yerine en geç bir ay içinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlar.

Görevlerine son verilen organ üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür.

Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasada belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülki amiri, seçilmiş organları geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde birinci fıkrada sözü edilen mahkemeye bildirilir. Mahkeme, görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Yurt dışına çıkma ve katılma izni

EK MADDE 3. — Dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonu temsil etmek üzere Uluslararası fuar, toplantı, konferans ve kongrelere katılma konfederasyonun teklifi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının iznine tabidir.

Organ seçimleri

EK MADDE 4. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ile konfederasyonun bu Kanuna göre gizli oyla yapılacak organ seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yapılır.

A) Derneklerin organ seçimleri

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, derneğe kayıtlı üyeleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe Seçim Kurulu Başkanı hâkime verilir. Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunan yerlerde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtilip inceleme yapmak suretiyle varsa noksanlıkları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak dernek üyelerini belirleyen listeyi ve diğer hususları onaylar, onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar dernek merkezinde veya genel kurulun yapılacağı yerde veyahut ilanda belirtilen yerlerde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.

Üç günlük ilan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç üç gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili derneğe gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan dernek üyeleri arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim Sandık Kurulu Başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim Sandık Kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Bin kişiden fazla üyesi bulunan derneklerde her bin kişi için bir oy sandığı bulunur ve her seçim sandığı için ayrı bir kurul oluşturulur. İki yüze kadar olan üye fazlalığı sandık sayısında nazara alınmaz. Sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler seçim kurulundan sağlanır.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları, tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına verilir. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili dernek ile birliğe ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir.

Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar oy verenin kimliğinin dernekçe veya resmî kuruluşça verilen belge ile kanıtlanmasından ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, her türlü şekilde düzenlenen oy pusulalarının üzerinde İlçe Seçim Kurulu Mühürü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.

Hâkim, herhangi bir sebeple seçimi durdurduğu veyahut seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, ilgililer bu karara derneğe tebliğ tarihinden itibaren 3 gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler, il seçim kurulu en geç iki gün içinde itirazı inceler ve kesin olarak karara bağlar. İptal kararının kesinleşmesi üzerine hâkim bir aydan az ve iki aydan fazla bir süre içinde olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek ilgili derneğe veya birliğe ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı Hâkime ve Seçim Sandık Kurulu Başkanı ile üyelerine «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun» da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ve diğer seçim giderleri dernek bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu Kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.

B) Üst kuruluşların organ seçimleri

Birlik, federasyon ve konfederasyon organ seçimleri bu maddenin (A) bendinde yazılı usul ve esaslara göre yetkili hâkimin gözetiminde gizli oyla yapılır.

Kayıt ücreti, katılma payı ve belge ücretleri

EK MADDE 5. — Derneklerin, birlik ve federasyonlara katılma payı, yıllık gayri safi gelirlerinin % 3'üdür. Birlik ve federasyonların konfederasyona katılma payı ise; yıllık gayri safi gelirlerinin % 5'idir.

Derneklerin birliğe ödeyecekleri kayıt ücreti ile federasyonlara ödeyecekleri kayıt ücreti 2 500 liradan; birlik ve federasyonların konfederasyona ödeyecekleri kayıt ücreti 10 000 liradan fazla olamaz.

Birlik, federasyon ve konfederasyonun düzenleyecekleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin oran ve miktarı 20 000 liradan fazla olmamak üzere nispi ücretlerde binde ondan; maktu ücretlerde beşbin liradan fazla olamaz.

Bu miktarlar Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, katılma payı Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı aidatın bir mislini geçemez.

EK MADDE 6. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonlar bizzat eğitim yaptırmak veya eğitim faaliyetlerine katkıda bulunmak, sergi ve fuarlara katılmak gibi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek faaliyetler için gayri safi gelirlerinden % 1-3 oranında bir pay ayırırlar ve bu faaliyetleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde planlar ve uygularlar.

MADDE 38. — 507 sayılı Kanununun 11, 21, 24, 28, 29, 31, 38, 83, 103, 110, 115, 116, 117, 122 ve 123 üncü maddeleri ile Kanununun 10 uncu maddesinin (ç) fıkrası, 101 inci maddenin (s) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 39. — 507 sayılı Kanunun bölüm, madde başlıkları ve madde metinlerinde geçen;

— «Bakanlık» deyimi «Sanayi ve Ticaret Bakanlığı»,

— «Denetçiler» sözcüğü «Denetim Kurulu»,

— «Yönetim Meclisi» deyimi «Yönetim Kurulu»,

— «Haysiyat Divanı» deyimi «Disiplin Kurulu»,

— «Komiser» sözcüğü «Bakanlık Temsilcisi»,

— «Dernek Kâtibi», «Başkâtip» ve «Genel Kâtip» sözcükleri «Genel Sekreter»,

— 1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanununda geçen «Esnaf ve Sanat Sicili» deyimi «Esnaf ve Sanatkâr Sicili»,

Olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Esnaf ve Küçük Sanatkâr Sicili kurulmayan veya sicil memuru bulunmayan illerde, kuruluş ve atama işlemi yapılmıyaya kadar sicil işleri esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri birlikleri tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte esnaf ve küçük sanat sahipleri ilgili yönetmeliklerin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde esnaf ve sanatkâr siciline kayıt zorunluluğundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri ile birliklerinin ve federasyonlar organ seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden sonra başlamak üzere 1984 yılı Mayıs ayı sonuna kadar, konfederasyon organ seçimleri ise 1984 Kasım ayı sonuna kadar yapılarak tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler 1984 yılının Kanunda ve statülerinde öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreleri buna göre hesaplanır.

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
1	10	56
3	51	254:255
12	59	447:448
13	61	32:41,42:43

I - Gerekçeli 252 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/28, 1/29.